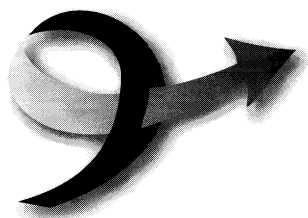

Replik

För att skapa en levande debatt tar vi emot repliker på alla debattartiklar.

Kontakta redaktionen om du vill skriva en debattartikel.

Repliker skall kunna publiceras i nästkommande nummer. Ditt debattinlägg bör därför vara redaktionen tillhanda senast trettio dagar efter det att du erhållit det aktuella numret.

Rickard Danell:

Replik till Felipe Estrada, Sven-Åke Lindgren och Malin Åkerströms artikel i SF nr 2.

ESTRADA, LINDGREN OCH ÅKERSTRÖM (2004) kritiserar ett av de två kapitel som jag skrivit i *Brottsförebyggande kunskapsutveckling* (SOU 2004: 18). Jag kommer att koncentrera mitt svar på den sakliga kritik som framförs. Om Estrada m.fl. har vetenskaplig grund för att avfärda psykologisk, rättsmedicinsk och rättspsykiatrisk forskning som bio- och psykobabble är jag inte rätt person att kommentera. När det gäller den övriga kritiken innehåller denna så pass många felaktigheter att det är svårt för mig att korrigera alla dessa i detta begränsade format.

Syftet med min bibliografiska studie var att göra en bred kartläggning av forskning relevant ur ett kriminalpolitiskt perspektiv, som publicerats i internationella tidskrifter. Studien var tänkt som ett komplement till den enkät som redovisas i bilaga 9 (SOU 2004: 18), då det visade sig att enkäten nästan helt missat naturvetenskaplig och medicinsk forskning. För att få bred täckning av olika ämnesområden utförde jag studien i databasen *Web of Science*. Valet av databas motiveras sålunda av dess ämnesmässiga bredd samt mycket goda täckning av vetenskapliga tidskrifter.

Den kritik som framförs mot valet av databas är att centrala tidskrifter saknas. För att illustrera sin poäng listar Estrada m.fl. fem "centrala" tidskrifter som påstås saknas i *Web of Science*. Om författarna hade gjort en sökning i *Web of Science* hade de funnit att två av dessa tidskrifter finns med (*Criminology* och *European Sociological Review*). Den tidskrift som på flera ställen

i artikeln betonas som särskilt central är *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*. Denna tidskrift påstås helt förändra bilden av den svenska forskningsaktiviteten, särskilt när det gäller ekonomisk brottslighet, miljöbrott, polisväsende och fängvård. Vad jag kan se är det fem svenska artiklar som berör dessa teman. Någoting som tidskriftens redaktör, Felipe Estrada, borde veta.

Det är vidare helt riktigt att naturvetare och medicinare i högre grad än samhällsvetare publicerar sig i tidskrifter. Den kritik som riktas mot min studie är dock uddlös eftersom jämförelserna görs inom tidskriftsgrupper. Problemet, ur Estradas m.fl. perspektiv, är att det är de forskare som dominerar de medicinska och psykologiska tidskrifterna som även dominerar de samhällsvetenskapliga och de kriminologiska tidskrifterna. Det bör dock påpekas att dessa författare inte dominerar på grund av att de framförallt skriver i dessa tidskrifter, utan på grund av det begränsade antalet svenska artiklar i dessa tidskriftsgrupper.

När det gäller den kritik som Estrada m.fl. riktar mot sökprofilen så har författarna uppenbarligen inte förstätt hur en sådan konstrueras. De förefaller inte heller veta hur man söker i en bibliografisk databas. En av invändningarna är att begrepp saknas, utifrån en sökning efter artiklar om eko/miljöbrott. "Det vedertagna begreppet white collar crime har man inte sökt efter (503 artiklar i CJA)" (Estrada m.fl. 2004: 34). Nu behöver man inte tänka efter särskilt länge för

att förstå att en sökprofil som innehåller ordet "crime" kommer att träffa artiklar som innehåller frasen "white collar crime". Sökprofilen kommer även att fånga artiklar som behandlar "crime victims", "crime prevention" o.s.v.

Att sedan författarna påstår sig hitta 503 artiklar innehållande "white collar crime" i Criminal Justice Abstracts (CJA), är för det första inte sant (det är 503 dokument, d.v.s. allt från rapporter till bokrecensioner). Det är enbart 38 tidskriftsartiklar i CJA under den undersökta perioden. Hur många av dessa som sedan är författade av svenska författare är okänt eftersom CJA inte indexerar författarnas adresser. Det faktum att det går att hitta 143 artiklar i Web of Science när man söker på "white collar crim*" får en att misstänka att CJA inte är så förträfflig databas som Estrada m.fl. antagit.

När det gäller den tabell Estrada m.fl. publicerar på sidan 35 kan jag inte se att denna förändrar min slutsats. Även Estrada m.fl. återfinner i sin sökning relativt få publikationer (det handlar ändå om 17 år), flertalet skrivna av beteendevetare och medicinare. De relativt små diskrepanser som finns mellan denna tabell och den jag publicerat kan förklaras av att de har gjort två misstag. För det första har författarna inte sökt efter rätt typ av publikationer.

Till skillnad från Web of Science indexerar både Sociological abstracts och CJA annat än tidskriftspublikationer (bokkapitel, rapporter, konferensbidrag m.m.) Avgränsar man sökningen i CJA till "Journal articles" försvinner

skillnaderna mellan tabellerna. För det andra ämnesgrupperar Estrada m.fl. inte tidskrifterna (vilket är ett problem då alla tidskrifter i CJA inte är samhällsvetenskapliga).

Detta förklarar varför Thor Norström inte syns i den samhällsvetenskapliga gruppen i min analys. Tre av Norströms artiklar är publicerade i medicinska tidskrifter. Skall man ändå, mot bättre vetande, göra en rankning där man inte skiljer på tidskriftsgrupper, kan man rimligen inte ställa publiceringar i en tidskriftsgrupp i Web of Science mot hela CJA. Då måste man även redovisa samtliga artiklar i Web of Science. Om man gör detta finner vi att de som har publicerat mest i den tidigare diskuterade tabellen även har publicerat mest i ett totalurval; M. Grann (24 artiklar), F. Lindblad (14 artiklar), H. Stattin (13 artiklar).

Slutreplik

av Felipe Estrada, Sven-Åke Lindgren & Malin Åkerström:

DANELLS UPPGIFT var att ge "en övergripande bild av forskning relevant ur ett kriminalpolitiskt perspektiv". Vår kritik mot hans tillvägagångssätt var fyrfaldig: varför en avgränsning som exkluderar material publicerat på svenska; varför enbart tidskriftsartiklar; varför ingen viktning vid delat författarskap; varför just den databas, sökprofil och det artikelurval som gjorts?

Danells svar berör bara den sista punkten, och det är den bibliometriska teknikern, inte den metodreflekterande sociologen som talar. Hans upptagenhet med bibliografiska enskildheter visar att han inte förstått det validitetsproblem han ställts inför. Att låta den bibliometriska proceduren styra undersökningen är detsamma som att spanna vagnen för hästen. Resultatet blir, vilket vi framhöll, en återspeglning av olika discipliners publiceringstradition snarare än deras produktivitet.

En *korrekt* bedömning av tillgången på forskning relevant ur ett kriminalpolitiskt perspektiv kan svårligen komma fram till någon annan slutsats än den vi tidigare redovisat: "bland de mest produktiva finner vi *också* samhällsvetenskapligt inriktade forskare".

Vi menar avslutningsvis att vår kritik har hög aktualitet och relevans utöver Danells försök att som underlag till en statlig utredning redovisa kriminalpolitiskt relevant forskning. I en tid när artikelproduktion och citatmängd alltmer används för att ranka forskningsmiljöer, för att därigenom avgöra den ekonomiska medelstillelningen, behöver vi inom sociologin, liksom inom samhällsvetenskapen i stort, en genomgripande diskussion om hur vi på ett adekvat sätt ska kunna dokumentera och jämföra samhällsvetares produktion av forskningsresultat.